

Advies m.b.t. de veranderagenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

Van de adviesraden Noord Veluwe

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zwolle

Van de regionale adviesraden Noord Veluwe

Datum 09-03-2016

Inleiding

In vervolg op het eerder uitgebrachte advies veranderagenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is op 4 februari jl. een regionale bijeenkomst gehouden om het nieuwe concept veranderagenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen te bespreken.

In dit concept van 21-01-2016 zijn eerder ingebrachte adviezen van de adviesraden en de commissie Dannenberg verwerkt en zijn de nog ontbrekende onderdelen toegevoegd. De regionale adviesraden hebben waardering voor het gelopen traject dat gevolgd is na het eerst uitgebrachte advies in 2015 en voor het uiteindelijke concept wat nu voorligt.

Het is een prettig leesbaar document met een heldere doelstelling: het leveren van maatwerk, vergroten van de zelfredzaamheid en participatie waarbij de regievoering en verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de cliënt zelf ligt. Deze doelstelling wordt door de adviesraden Noord Veluwe onderschreven en zij kunnen zich vinden in het hoge ambitieniveau.

Er is een aantal zaken in de notitie die wat de adviesraden Noord Veluwe betreft extra benadrukt mogen worden en waar de adviesraden op willen adviseren. Deze zaken zijn samengebracht in onderstaande thema's.

Realisatie van goede doorstroming

De inzet van de veranderagenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is dat cliënten voor een beperkte duur gebruik maken van deze voorzieningen. Dit vanuit de gedachte dat cliënten zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Om een goede in- door - en uitstroom te realiseren is het noodzakelijk het benodigd aantal zelfstandige woningen in kaart te brengen. Dit vraagt een nauwe samenwerking tussen gemeentes en woningbouwcorporaties en een lokale invulling. Juist de gedachte dat er variatie is in verschillende vormen van zelfstandig wonen vraagt per gemeente een variatie aan woningaanbod. De traditionele woonvoorzieningen passen niet meer bij de gedachte van eigen regie en zelfstandigheid en soms is geheel zelfstandig wonen net te veel gevraagd. In de concept veranderagenda is de variatie in woningen en woonvoorzieningen die zorg dragen voor passend woningaanbod nog onvoldoende belicht. Het advies van de regionale adviesraden is dan ook om lokaal in kaart te brengen wat er nodig is aan passende woningen/ woonvoorzieningen. Op het moment dat er sprake is van een tekort aan passende woningen, zal de doorstroom stagneren en is de ambitie van de veranderagenda om mensen uit te laten stromen uit de woonvoorzieningen niet haalbaar. Dit is dus een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van de ambities zoals geformuleerd in deze veranderagenda.

Netwerk

Kenmerkend voor de groep cliënten die wordt opgevangen in de Maatschappelijke Opvang of wonen in de woonvoorziening is dat er vaak een netwerk ontbreekt of dat het netwerk niet in staat is contact te onderhouden danwel hulp en ondersteuning te bieden. Tegelijkertijd is de gedachte dat een netwerk voor de cliënt nodig is om zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen. Netwerk en netwerkondersteuning vraagt daarom een nadere uitwerking. Vragen als hoe het netwerk van de cliënt ondersteuning krijgt, hoe de cliënt wordt ondersteund in het leggen van contacten en op welke passende wijze het netwerk kan worden ingezet, zijn hier aan de orde. Het advies van de adviesraden Noord Veluwe is het thema netwerk meer dan nu verwoord is uit te werken. Naast het reguliere

netwerk van de cliënt valt te denken aan de inzet van ervaringsdeskundigen die cliënten vanuit eigen ervaring verder kunnen ondersteunen in het zelfstandig wonen.

Crisisopvang

Dit onderwerp is tijdens het traject aangedragen door cliënten als een belangrijk punt voor de veranderagenda. In de praktijk blijkt vaak dat er bij crisis geen en/of geen adequate opvang is. Crisis moet breed gezien worden, bijv. tijdelijke terugval of even op adem komen of een acute crisis. Er wordt steeds aangegeven door gemeentes dat de crisisopvang in de regio goed is geregeld, maar dit blijkt in de praktijk niet altijd zo te zijn. Het is voorstelbaar dat door de inzet op langer zelfstandig wonen de behoefte aan tijdelijke opvang meer nodig is dan voorheen. In de praktijk vraagt de toename van het aantal verwarde mensen nu al extra aandacht. Het advies van de adviesraden is dan ook het onderwerp crisisopvang nader uit te werken en meer plaatsen voor kortere of langere tijd te realiseren. Dit is een gedeelde lokale en regionale verantwoordelijkheid.

Inclusief denken

Het inclusief denken is een mooi uitgangspunt van de veranderagenda. Dat betekent volgens de raden het betrekken van de cliënten bij de samenleving, maar ook de samenleving bij de cliënten. Het is van belang om hier in de uitwerking van de veranderagenda aandacht voor te hebben. Dit gaat niet alleen om bewustwording, maar ook concreet over de vraag waar en in welke buurt cliënten zich het meest veilig voelen. Maar ook waar integratie het beste lukt en er wederkerigheid met de buurt kan ontstaan. Het advies van de regionale raden is om in de veranderagenda een duidelijke uitwerking van de visie op inclusief denken uit te werken als richtinggevend kader.

Schotten tussen de verschillende domeinen en samenwerking met zorgkantoren

In de veranderagenda wordt uitgegaan van een goede aansluiting tussen domeinen. Dit zou concreet betekenen dat jongeren <18 jaar als ze 18 jaar worden een beroep kunnen doen op Beschermd Wonen of Maatschappelijke opvang of andere vormen van zorg. De praktijk wijst helaas wat anders uit. De groep 18-/18+ is de groep die het afgelopen jaar door de verandering in financiering tussen wal en schip is geraakt. Juist om opname in Beschermd Woonvormen of Maatschappelijke opvang te voorkomen is een tijdige aanpak met de jongeren en een intensieve samenwerking binnen gemeentes en zorgaanbieders nodig. Door vroeg in te zetten op een goede ondersteuning wordt dak- en thuisloosheid van jongeren voorkomen. Preventie is in die zin een belangrijk speerpunt.

Naast de samenwerking binnen het sociale domein van de gemeente is ook voor de realisatie van de veranderagenda van groot belang dat er overleg plaats gaat vinden tussen gemeentes en zorgkantoren. Het afschalen van zorg vanuit de beschermde woonvorm of maatschappelijke opvang kan door de gemeente in de vorm van Wmo worden geregeld maar ook, als er meer nodig is in de vorm van Volledig of Modulair Pakket thuis (VPT/MPT). Juist door gebruik te maken van de verschillende vormen van financiering is een passende begeleiding mogelijk. De adviesraden Noord Veluwe adviseren dringend de samenwerking met zorgkantoren te zoeken en een aanvullend aanbod op de VPT en MPT te organiseren.

Werk en dagbesteding

Om zo zelfstandig mogelijk te kunnen mee doen in de samenleving is werk en/ of dagbesteding van groot belang. Werk en dagbesteding geeft structuur, zingeving en contact met anderen. De ervaring is tot nu toe dat deze groep cliënten, die verblijven in Maatschappelijke Opvang en Beschermd Woonvormen, vaak een vergeten groep is als het gaat om werk of dagbesteding. Of cliënten doen werkzaamheden die niet passend zijn en daardoor frustraties opleveren, of de cliënten zitten heel lang in de kaartenbak bij het UWV of gemeente en worden in die zin niet meer benaderd voor passend werk. Ook hier is afstemming binnen het sociale domein van de gemeentes van groot belang en zijn concrete plannen een randvoorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de veranderagenda.

Kwaliteit en toezicht

Als het gaat om de beoordeling van kwaliteit wordt onder hoofdstuk 6 gewezen op de ervaringen van de inwoners en wordt er verwezen naar het jaarlijks inwonerstevredenheidsonderzoek. In het kader van inclusie is dit begrijpelijk. Echter gezien het feit dat cliënten volop mee bewegen in de transformatie naar participatie lijkt het de adviesraden beter hier een apart onderzoek voor deze doelgroep te hanteren.

Financiën

In de veranderagenda wordt het hoofdstuk financiën vooral vertaald in opbrengsten voor de komende jaren. Echter het financiële aspect voor clienten is onvoldoende meegenomen. Clienten hebben te maken met huur (bij zelfstandig wonen), de eigen bijdrage via CAK, zorgkosten en vaak een klein inkomen of een uitkering. Daarmee is zelfstandig wonen soms niet haalbaar en vraagt in ieder geval een goede afstemming met de cliënt. Het advies van de adviesraden is het financiële aspect voor de cliënt mee te nemen in de uitwerking van de plannen.

Wat betreft de kosten die gemaakt worden bij de uitvoering van de veranderagenda adviseren wij een bedrag te reserveren voor preventie. Dit zal een stimulans zijn om de 'Kanteling' daadwerkelijk te maken.

Samenvattend zijn de adviesraden Noord Veluwe tevreden over de concept notitie en vragen u bovengenoemde onderwerpen nader uit te werken of vorm te geven in de uitvoering van de veranderagenda.

Namens de adviesraden Sociaal Domein Noord Veluwe

Harderwijk, Putten, Oldebroek, Nunspeet, Elburg en Ermelo

Karin Bloemendal

Voorzitter adviesraad Sociaal Domein Ermelo